

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. birželio 23 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Virgilijaus Grabinsko, Antano Simišio (kolegijos pirmininkas) ir Donato Šemo (pranešėjas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal pareiškėjos akcinės bendrovės Šiaulių banko kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2020 m. rugpjūčio 27 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos akcinės bendrovės Šiaulių banko skundą dėl antstolio veiksmų, suinteresuoti asmenys akcinė bendrovė SEB bankas G. G., T. K., antstolis Imantas Gaidelis.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių antstolio veiksmus, vykdančių išieškojimą iš piniginių lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje atidarytoje sąskaitoje (sąskaitose), aiškinimo ir taikymo.
2. Antstolis Imantas Gaidelis 2020 m. balandžio 20 d. priėmė patvarkymus Nr. S-20-8-14201 ir Nr. S-20-8-14204, adresuotus pareiškėjoms AB SEB bankui ir AB Šiaulių bankui, kuriais areštavo 1465,31 Eur skolos ir vykdymo išlaidų sumą (viršijančią 60,06 Eur laisvai disponuojamą sumą), esančią (būsimą) kredito įstaigų žinioje, kuri trečiųjų asmenų mokėjimo nurodymais kredito įstaigoms pavedama pervesti lėšų gavėjai – skolininkei į atsiskaitomąją sąskaitą, esančią kredito įstaigoje PPS EU SA, Belgijoje ir skolininkės pavedama kredito įstaigoms pervesti tretiesiems asmenims iš skolininkės atsiskaitomosios sąskaitos, esančios kredito įstaigoje PPS EU SA, Belgijoje ir pervesti į antstolio I. Gaidelio depozitinę sąskaitą.
3. AB SEB bankas ir AB Šiaulių bankas padavė antstoliui skundus dėl nurodytų patvarkymų, kuriuos prašė panaikinti patvarkymus kaip neteisėtus. Antstolis I. Gaidelis 2020 m. gegužės 15 d. patvarkymais netenkino pareiškėjų skundų.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

4. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2020 m. birželio 18 d. nutartimi netenkino pareiškėjų AB SEB banko ir AB Šiaulių banko skundų dėl antstolio I. Gaidelio veiksmų.
5. Antstolis, atlikdamas priverstinio išieškojimo veiksmus, nustatė, kad skolininkės vardu yra atidaryta sąskaita, administruojama elektroninių pinigų įstaigos PPS EU SA, kurios buveinės vieta yra Belgijos Karalystė. Ši įstaigavieša Lietuvos banko skelbiamais duomenimis, Lietuvos Respublikoje paslaugas, susijusias su mokėjimo sąskaitų tvarkymu, teikia neįsteigusi filialo. PPS EU SA nėra piniginių lėšų apribojimų informacinės sistemos (toliau – ir PLAIS) dalyvė ir nepriklauso Lietuvos Respublikos jurisdikcijai. Todėl antstolis tiesiogiai negali nukreipti išieškojimo į lėšas, esančias skolininkės sąskaitoje, administruojamoje PPS EU SA.
6. Skundžiamus patvarkymus antstolis turėjo teisę pareiškėjoms teikti ne per PLAIS, o tiesiogiai elektroniniu paštu. Ginčijamais patvarkymais išieškojimas nukreiptas ne į konkrečios sąskaitos esančias pinigines lėšas, tačiau suformuluoti nurodymai neatlikti mokėjimų, atitinkančių patvarkymuose apibrėžtus kriterijus ir požymius. Taigi patvarkymai tiesiogiai nepatenka į Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 689 straipsnio taikymo sritį nei pagal subjekto, nei pagal faktinių prielaidų kriterijus ir jiems netaikytinos teisės normos, reglamentuojančios išieškojimo iš piniginių lėšų per PLAIS tvarką bei procedūras.
7. Antstolis ėmėsi vykdymo veiksmų, kurių esminis tikslas yra kuo greičiau ir mažiausiomis sąnaudomis įvykdyti teismo sprendimą. Tai, kad antstolio patvarkymuose nėra detalizuotas skolininkės prievolių skolininkų ratas, nereiškia, jog antstolio nurodymai prieštarauja CPK 749 straipsnio nuostatomis. Nėra pagrindo daryti išvadą, kad mokėjimo operacijos neatlikimas pagal jų inicijavusio asmens pavedimą galėtų lemti banko civilinę atsakomybę. Jeigu pareiškėjos atliktų nurodytus veiksmus ir nukreiptų konkrečius mokėjimus į antstolio depozitinę sąskaitą, reikalavimo teisių į lėšas skolininkės pretenzijas turėtų teisę reikšti antstoliui.
8. Vilniaus apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal pareiškėjos AB Šiaulių banko atskirąjį skundą, 2020 m. rugpjūčio 27 d. nutartimi pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.
9. Byloje yra susiklosčiusi situacija, kai skolininkės vardu atidaryta sąskaita, administruojama elektroninių pinigų įstaigos PPS EU SA, kuri nėra PLAIS dalyvė ir antstolis tiesiogiai negali nukreipti išieškojimo į lėšas, esančias šioje skolininkės sąskaitoje. Siekiant įvertinti antstolio veiksmų teisėtumą, skundžiamus patvarkymus pateikiant ne per PLAIS, o tiesiogiai pareiškėjoms, vertintini pačios PLAIS įdiegimo tikslai, uždaviniai ir pagrindinės funkcijos. Pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad antstolis skundžiamais patvarkymais faktiškai pritaikė priverstinio išieškojimo priemonę, pagal kurią Lietuvos Respublikoje veikiantys bankai įpareigoti neįskaityti į jų klientų sąskaitas skolininkės iš PPS EU SA sąskaitos pervedamų lėšų, taip pat neatlikti klientų inicijuojamų mokėjimų į skolininkės sąskaitą. Esant tokiai situacijai, kai nėra techninių galimybių pateikti ir vykdyti tokius antstolio nurodymus naudojantis PLAIS, sutiktina su pirmosios instancijos teismo argumentu, kad antstolis turėjo teisę taikyti išimtį ir pateikti patvarkymą tiesiogiai.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

10. Pareiškėja AB Šiaulių bankas kasaciniu skundu prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo 2020 m. rugpjūčio 27 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e2S-1288-69/2020 ir Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. birželio 18 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e2YT-19509 ir priimti naują sprendimą – antstolio I. Gaidelio 2020 m. balandžio 20 d. patvarkymą Nr. S-20-8-14204 vykdomojoje byloje Nr. 0008/19/01888 panaikinti. Kasacinis skundas yra grindžiamas tokiais argumentais:
- 10.1. Apeliacinės instancijos teismas turėjo atsižvelgti į tai, kad skolininkė turi sąskaitą ne tik kredito įstaigoje PPS EU SA, bet ir AB Šiaulių banke. Pateikus antstolio patvarkymą ne per PLAIS, gali būti išbalansuojami PLAIS objektyvūs duomenys tik per PLAIS pateikiamų nurodymų centralizuotas įvykdymas gali užtikrinti, kad visų kreditorių interesai būtų apginti.
- 10.2. Teismas, palikdamas galioti antstolio patvarkymą, kuriuo visas į ir iš skolininkės sąskaitos PPS EU SA pervedamas lėšas įpareigojo pervesti tik į antstolio depozitinę sąskaitą, neįvertino aplinkybės, kad tokiu būdu gali nukentėti kitų skolininkės kreditorių interesai. Bet koks lėšų pervedimas tiesiogiai į antstolio depozitinę sąskaitą sudaro pagrindą antstoliui išvengti centralizuoto iš skolininkės surinktų lėšų paskirstymo visiems kreditoriams.
- 10.3. Teismas, padarydamas išvadą, kad skolininkės sąskaita yra atidaryta prie PLAIS neprisijungusioje kredito įstaigoje, todėl dėl techninių galimybių nebuvimo antstolio patvarkymas negali būti nukreiptas į tokioje kredito įstaigoje atidarytą sąskaitą, nukrypo nuo kasacinio teismo suformuotos praktikos. Skolininkė sąskaitą yra atsidariusi kredito įstaigoje, kuri yra užsienio šalyje, todėl, antstoliui teisės aktų nustatyta tvarka neturint galimybes įvykdyti išieškojimo, kreditorius turi teisę dėl skolos išieškojimo kreiptis į išieškojimą atitinkamoje šalyje vykdančius subjektus.
- 10.4. Apeliacinės instancijos teismas nepasisakė dėl pareiškėjos argumentų, kad pirmosios instancijos teismas netinkamai taikė ir aiškino [CPK](#) 688 ir 749 straipsnius. Teisės aktai, reglamentuojantys skolininko pinigų sumų ar kito turto, esančio pas kitus asmenis, išieškojimą, nenustato, kad bankas turėtų pareigą kontroliuoti vykdomus mokėjimus taip, kaip tai nurodoma antstolio patvarkyme, t. y. sekti trečiųjų asmenų mokėjimo nurodymais kredito įstaigoms pervedamas lėšas skolininkui į atsiskaitomąją sąskaitą, esančią kredito įstaigoje PPS EU SA, ir kontroliuoti skolininkės pervedamas lėšas iš šios sąskaitos tretiesiems asmenims bei šias lėšas pervesti į antstolio depozitinę sąskaitą. Antstolio patvarkymas savo esme yra skolininkui priklausančių ir pas trečiuosius asmenis esančių lėšų areštas.
- 10.5. Teismas netinkamai aiškino ir taikė Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo nuostatas, reglamentuojančias piniginių lėšų įskaitymą į kliento sąskaitą, neįvertino banko kaip kredito įstaigos atsakomybės už netinkamą lėšų įskaitymą. Antstolio patvarkymas prieštarauja Mokėjimų įstatymo 46 ir 49 straipsniams. Antstolis, pateikdamas bankui privalomą vykdyti nurodymą, kurio bankas neturi teisės ir galimybių vykdyti, viršijo įstatymu nustatytus įgaliojimus.
11. Suinteresuotas asmuo AB SEB bankas pateiktame prisidėjime prie kasacinio skundo nurodo, kad sutinka su pareiškėjo kasaciniu skundu ir jame išdėstytais argumentais.
12. Suinteresuotas asmuo antstolis I. Gaidelis atsiliepime į kasacinį skundą prašo kasacinį skundą atmesti. Atsiliepimas į kasacinį skundą yra grindžiamas tokiais argumentais:
- 12.1. Vykdomo proceso metu nustačius, kad skolininkei yra vykdomi mokėjimai (iš Lietuvos) į užsienio valstybėje atidarytą jos sąskaitą (nors skolininkė nėra deklaravusi išvykimo į užsienio valstybę), buvo priimtas skundžiamas antstolio patvarkymas, kurio tikslas yra faktiškai apriboti skolininkės piniginių lėšų pervedimą į atidarytą jos banko sąskaitą užsienio valstybėje (pervedimo procese dalyvaujant Lietuvos Respublikoje veikiančioms kredito įstaigoms).
- 12.2. Skundžiamas antstolio patvarkymas nepatenka į PLAIS taikymo sritį, todėl argumentai dėl netinkamo PLAIS veikimą reglamentuojančių teisės normų taikymo yra niekiniai, neturintys nieko bendro su skundžiamu patvarkymu. Išieškojimas per PLAIS yra inicijuotas 2019 m. gruodžio 12 d. nurodymu Nr. S-19-8-36218, tą patvirtina vykdomosios bylos medžiaga. Todėl pareiškėja klaidina teismą, siekdama nevykdyti teisėto antstolio reikalavimo (skundžiamo patvarkymo), prisidengdama PLAIS veiklą reglamentuojančių teisės normų netinkamu taikymu, nors kitos kredito įstaigos, kurioms buvo išsiųsti identiški antstolio patvarkymai, neskundė antstolio procesinių veiksmų.
- 12.3. Antstolis turi teisę areštuoti skolininko lėšas ne per PLAIS ir uždrausti kitiems asmenims pervesti skolininkui pinigines lėšas. Tai yra teisėta vykdomo priemonė, remiantis [CPK](#) 624, 688, 749 straipsniais, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 3 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. [3K-3-62-313/2020](#). Antstolis patvarkyme nurodė visus skolininkės sąskaitos duomenis (IBAN numerį, BIC kredito įstaigos kodą), kurie yra būtini ir pakankami antstolio teisėtam reikalavimui įvykdyti, tačiau pareiškėja viso proceso metu nepateikė jokių įrodymų, kad dėl objektyvių priežasčių negali užtikrinti antstolio patvarkymo vykdymo. Antstolio reikalavimas yra privalomas ir vykdomas per antstolio nustatytą terminą, todėl pareiškėja, vykdydama antstolio teisėtą reikalavimą, negalėtų pažeisti Mokėjimų įstatymo nuostatų, tuo labiau kai areštuotos ir į antstolio depozitinę sąskaitą pervestos piniginės lėšos ir toliau liktų skolininkės nuosavybė.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl bylos nagrinėjimo kasacine tvarka ribų

- [CPK](#) 341 straipsnyje, reglamentuojančiame apribojimus pateikti kasacinį skundą, nustatyta, kad kasacija negalima dėl pirmosios instancijos teismo sprendimų ir nutarčių, neperžūrėtų apeliacine tvarka. [CPK 353 straipsnio](#) reglamentuojančio bylos nagrinėjimo ribas, 1 dalyje įtvirtinta nuostata, kad kasacinis teismas kasacijos funkciją vykdo neperžengdamas kasacinio skundo ribų. Kasacinio nagrinėjimo dalykas yra kasaciniame skunde nurodyti motyvuoti kasacijos pagrindai ([CPK](#) 346 straipsnis, 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas).
- Byloje nustatyta, kad antstolis I. Gaidelis 2020 m. balandžio 20 d. priėmė patvarkymus Nr. S-20-8-14201 ir Nr. S-20-8-14204, adresuotus pareiškėjoms AB SEB bankui ir AB Šiaulių bankui, kuriuos pareiškėjos ginčijo pirmosios instancijos teisme. Pirmosios instancijos teismui atmetus pareiškėjų skundus, atskirąjį skundą dėl pirmosios instancijos teismo nutarties padavė AB Šiaulių bankas. Apeliacinės instancijos teismas atskirąjį skundą atmetė ir pirmosios instancijos teismo nutartį paliko nepakeistą. Kasacinį skundą byloje padavė AB Šiaulių bankas, prašydamas panaikinti pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nutartis bei panaikinti jo atžvilgiu priimtą antstolio I. Gaidelio 2020 m. balandžio 20 d. patvarkymą Nr. S-20-8-14204. AB SEB bankas kasaciniam teismui palavė prisidėjimą prie kasacinio skundo, kuriuo prisideda prie pareiškėjos AB Šiaulių

banko kasacinio skundo. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į šalių nustatytas ginčo ribas, kasacine tvarka nagrinėjamoje byloje pasisako tik dėl teismų nutarčių dėl antstolio I. Gaidelio 2020 m. balandžio 20 d. patvarkymo Nr. S-20-8-14204, priimto AB Šiaulių banko atžvilgiu, teisėtumo ir pagrįstumo.

Dėl išieškojimą iš piniginių lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje atidarytoje sąskaitoje (sąskaitose), reglamentuojančių teisės normų aiškinimo ir taikymo

15. Vykdymo procesą, jo eigą, galimus atlikti vykdymo proceso dalyvių veiksmus reglamentuoja [CPK](#), Sprendimų vykdymo instrukcija ir kiti norminiai teisės aktai ([CPK 1 straipsnio](#) 1 dalis, 583 straipsnio 1 dalis). [CPK 634 straipsnio](#) 2 dalyje įtvirtinta antstolio pareiga savo iniciatyva imtis visų teisėtų priemonių, kad sprendimas būtų kuo greičiau ir realiai įvykdytas, ir aktyviai padėti šalims ginti jų teises bei įstatymų saugomus interesus. Sprendimo vykdymo veiksmus atliekančio antstolio reikalavimai yra privalomi visiems asmenims ir turi būti įvykdyti per antstolio nustatytą terminą ([CPK 585 straipsnio](#) 1 dalis). Antstoliai, atlikdami savo funkcijas, privalo vadovautis antstolių veiklos teisėtumo, kooperacijos ir demokratiškumo, taip pat civilinio proceso principais; vykdydami vykdomuosius dokumentus, teisėtomis priemonėmis užtikrinti išieškotojo interesų gynybą, nepažeidžiant kitų vykdymo proceso dalyvių teisių bei teisėtų interesų; vadovautis įstatymais ir kitais teisės aktais (žr. Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo 3 straipsnio 1, 2 dalis); neviršyti suteiktų įgaliojimų ([CPK 585 straipsnio](#) 4 dalis).
16. [CPK 689 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta, kad išieškojimą iš piniginių lėšų, esančių kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje atidarytoje skolininko sąskaitoje (sąskaitose), antstolis vykdo elektroninių ryšių priemonėmis per PLAIS [CPK](#), Vyrųsųbės, Sprendimų vykdymo instrukcijoje ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka. Pagal [CPK 689 straipsnio](#) 2 dalį antstolis, vykdydamas išieškojimą, elektroninių ryšių priemonėmis per PLAIS pateikia atitinkamai įstaigai nurodymą apriboti disponaviną skolininko piniginius lėšomis arba priverstinai nurašyti skolininko pinigines lėšas skolai ir vykdymo išlaidoms padengti. Šiame nurodyme turi būti įvardytas disponavimo piniginių lėšomis ribojimo ar priverstinio lėšų nurašymo pagrindas, piniginių lėšų, kuriomis disponavimas yra ribojamas ar kurios priverstinai nurašomos, suma ir reikalavimų patenkinimo eilė.
17. PLAIS tikslas – centralizuotai tvarkyti informaciją apie sąskaitų kredito įstaigose apribojimus ir reikalavimus priverstinai nurašyti pinigines lėšas iš šių sąskaitų (PLAIS nuostatų 8 punktas). Be kitų, PLAIS uždaviniai yra šie: automatizuoti piniginių lėšų apribojimo, nurašymo procesus (PLAIS nuostatų 9.2 punktas); automatizuoti piniginių lėšų apribojimų procesų kontrolę (PLAIS nuostatų 9.3 punktas); centralizuotai tvarkyti informaciją apie sąskaitų kredito įstaigose apribojimus ir reikalavimus priverstinai nurašyti pinigines lėšas iš sąskaitų kredito įstaigose (PLAIS nuostatų 9.5 punktas). Viena iš šios sistemos funkcijų – proporcingai paskirstyti iš skolininko išieškomas pinigines lėšas (PLAIS nuostatų 10.4 punktas). Informacinę sistemą naudojantys asmenys – antstoliai ar jų įgaliojimo asmenys, kredito įstaigų, Valstybinės mokesčių inspekcijos, „Sodros“ ir Mutinės atstovai (PLAIS nuostatų 15 punktas).
18. Nagrinėjamoje byloje nustatyta, kad antstolis priėmė patvarkymą, adresuotą pareiškėjai AB Šiaulių bankui, kuriuo areštavo 1465,31 Eur skolos ir vykdymo išlaidų sumą (viršijančią 60,06 Eur laisvai disponuojamą sumą), esančią (būsimą) kredito įstaigos žinioje, kuri trečiųjų asmenų mokėjimo nurodymais kredito įstaigai pavedama pervesti lėšų gavėjai – skolininkei į atsiskaitomąją sąskaitą, esančią kredito įstaigoje PPS EU SA, Belgijoje ir skolininkės pavedama kredito įstaigai pervesti tretiesiems asmenims iš skolininkės atsiskaitomosios sąskaitos, esančios kredito įstaigoje PPS EU SA, Belgijoje, ir areštuotas lėšas pervesti į antstolio depozitinę sąskaitą.
19. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai pirmiau nurodytus antstolio veiksmus pateikiant ginčo patvarkymą pareiškėjai ne tiesiogiai per PLAIS pripažino teisėtais. Tokią išvadą teismai motyvavo tuo, kad šiuo atveju nėra techninių galimybių per PLAIS pateikti (ir vykdyti) nurodymus priverstinai nurašyti lėšas, kurios bus pervedamos arba gaunamos į arba atitinkamai iš skolininko sąskaitos prie PLAIS neprisijungusioje užsienio valstybės kredito įstaigoje.
20. Tuo atveju, jeigu skolininkas turi lėšų, antstolis jas išieško [CPK 689 straipsnio](#) 1 dalyje nustatyta tvarka per PLAIS pateikdamas kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigai nurodymą priverstinai nurašyti skolininko lėšas skolai ir vykdymo išlaidoms padengti ([CPK 689 straipsnio](#) 2 dalis). Tačiau tuo atveju, jeigu skolininkas lėšų neturi ar jų yra nepakankamai, antstolis turi teisę areštuoti skolininko lėšas, esančias pas kitus asmenis, arba jo turintes teises, bet neturi teisės per PLAIS pateikti kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigai nurodymo nurašyti ne skolininko, o jo prievolės skolininko sąskaitoje esančias lėšas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. vasario 24 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-4-248/2021](#), 25 punktas).
21. Remiantis formuojama kasacinio teismo praktika panašiose bylose, tuo atveju, kai antstolis siekia išieškoti iš piniginių lėšų, esančių skolininko sąskaitose PLAIS dalyvaujančiose kredito įstaigose, ar apriboti disponaviną tokiais lėšomis, tinkamai vadovaudamasis aktualiomis Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatomis, vykdymo veiksmus jis turi atlikti per PLAIS. Jei kredito įstaiga vykdo veiklą Lietuvoje, turėdama tam atitinkamą licenciją, tačiau dėl kokių nors priežasčių nesijungia prie PLAIS, būtent jai galėtų būti adresuojamas antstolio patvarkymas ne per PLAIS, o tiesiogiai, nurodant vykdyti išieškojimą kitu būdu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. vasario 24 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-4-248/2021](#), 31 punktas). Teisėjų kolegija, įvertinus nagrinėjamoje byloje teismų nustatytas faktines ginčo aplinkybes, nusprendžia, kad nėra pagrindo nukrypti nuo minėtoje kasacinio teismo nutartyje suformuotos teisės aiškinimo praktikos, ir nusprendžia, kad nagrinėjamu atveju antstolis I. Gaidelis neturėjo teisės pareiškėjai AB Šiaulių bankui teikti ginčo patvarkymą dėl piniginių lėšų areštavimo tiesiogiai, o ne per PLAIS. Taigi byla nagrinėjama teisėtais nusprenžė, kad antstolis I. Gaidelis turėjo teisę pareiškėjai AB Šiaulių bankui teikti ginčo patvarkymą dėl piniginių lėšų areštavimo tiesiogiai.
22. Ginčo patvarkymas nagrinėjamu atveju buvo priimtas vadovaujantis, be kita ko, [CPK 688 straipsnio](#) 1 dalimi, kurioje įtvirtinta, kad išieškojimas gali būti nukreipiamas į skolininko pinigų sumas ir kitokį turtą, esančius pas kitus asmenis.
23. Teisėjų kolegija pažymi, kad nėra pagrindo šiuo atveju vadovautis [CPK 688 straipsnio](#) nuostatomis, nes pareiškėja – kredito įstaiga, kuriai adresuotas ginčo patvarkymas, nelaikytina tinkamu subjektu [CPK 688 straipsnio](#) 1 dalies prasme, t. y. kitu asmeniu, pas kurį yra skolininko pinigų suma, į kurią gali būti nukreipiamas išieškojimas. [CPK 688 straipsnio](#) 1 dalyje nurodyti asmenys antstolio reikalavimų privalo per jo nustatytą terminą pranešti, ar pas juos yra skolininko pinigų ir kitokio turto (nurodyto straipsnio 2 dalis). Nustatęs, kad pas kitus asmenis yra skolininko pinigų ir kitokio turto, antstolis juos aprašo ar surašo turto arešto aktą. Tuo atveju, kai yra areštuojamas kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigų sąskaitose esančios lėšos ir leidžiama su jomis atlikti tam tikras operacijas, antstolis nurodo konkrečią lėšų sumą, kuri per vieną kalendorinį mėnesį gali būti panaudota operacijoms atlikti (3 dalis). Iš ginčo patvarkymo turinio matyti, kad kitas asmuo [CPK 688 straipsnio](#) 1 dalies prasme šiuo atveju nėra aiškus, todėl neatitinka įstatyme nustatytų sąlygų, kurios, be kita ko, negali būti įgyvendinamos, nes nėra konkretaus subjekto, kuriam antstolis gali reikšti pirmiau nurodytus reikalavimus, nustatyti pas konkrečius asmenis esantį turtą ir jį aprašyti ar areštuoti.
24. Taip pat teisėjų kolegija atmeta kaip nepagrįstus antstolio atsiliepime į kasacinį skundą nurodomus argumentus, kad ginčo patvarkymu yra užtikrinamas teismo sprendimo privalomumas ir tinkamas vykdymas. Antstolis, kaip viešosios teisės subjektas, privalo veikti tik pagal jam suteiktus įgaliojimus (kompetenciją) (lot. *intra vires*), o bet koks *ultra vires* (viršijant įgaliojimus) veikimas vertintinas kaip antstolio veiklos teisėtumo principo pažeidimas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. vasario 24 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-4-248/2021](#), 18 punktas). Todėl antstolis priverstinio vykdymo veiksmus turi atlikti griežtai laikydamasis šį procesą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų. Teismo sprendimo privalomumas nereiškia, kad jis gali būti priverstinai vykdomas taikant įstatyme nenumatytas priverstinio vykdymo priemones ar pažeidžiant jų taikymo tvarką.
25. Apibendrinama teisėjų kolegija nurodo, kad šiuo atveju antstolio patvarkyme išdėstyti nurodymai nekvalifikuotini nei kaip nurodymas

išieškoti iš skolininko lėšų, esančių pas kitus asmenis, nei kaip išieškojimas iš skolininko turtinių teisių. Todėl nėra pagrindo daryti išvados, kad prie PLAIS prisijungusiai kredito įstaigai – pareiškėjai – antstolio nurodymai gali būti teikiami tiesiogiai, vadovaujantis [CPK 688](#) straipsnio nuostatomis.

Dėl bylos procesinės baigties

26. Apibendrindama teisėjų kolegija konstatuoja, kad teismai nepagrįstai pripažino teisėtu antstolio tiesiogiai pareiškėjai (PLAIS dalyvaujančiai kredito įstaigai) pateiktą patvarkymą, kuriuo, nesant galimybės PLAIS nedalyvaujančiai užsienio kredito įstaigai, kurioje yra skolininko sąskaita, pateikti nurodymus per šią sistemą, areštavo lėšas, esančias (būsimąsias), kaip nurodė antstolis, pareiškėjos žinioje, bei nurodė areštuotas lėšas pervesti į antstolio depozitinę sąskaitą. Antstolio veiksmai ginčo patvarkymą pareiškėjai teikiant ne per PLAIS pripažintini neteisėtais, neatitinkančiais vykdymo proceso teisinio reglamentavimo. Todėl teisėjų kolegija nusprendžia panaikinti pirmosios instancijos teismo nutarties dalį, kuria pareiškėjos AB Šiaulių banko skundas dėl antstolio I. Gaidelio 2020 m. balandžio 20 d. patvarkymo Nr. S-20-8-14204 atmetas, ir panaikinti apeliacinės instancijos teismo nutartį bei priimti naują sprendimą – panaikinti antstolio I. Gaidelio 2020 m. balandžio 20 d. patvarkymą Nr. S-20-8-14204 ([CPK 359 straipsnio](#) 1 dalies 4 punktas).

Dėl bylinėjimosi išlaidų

27. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. birželio 14 d. pažymą apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, kasacinis teismas patyrė 6,22 Eur tokių išlaidų. Patenkinus pareiškėjos AB Šiaulių banko kasacinį skundą šių bylinėjimosi išlaidų atlyginimas valstybei priteistinas iš antstolio I. Gaidelio ([CPK 79 straipsnis](#), 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 92 straipsnis, 96 straipsnio 1 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 4 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Vilniaus apygardos teismo 2020 m. rugpjūčio 27 d. nutartį ir Vilniaus miesto apylinkės teismo 2020 m. birželio 18 d. nutarties dalį, kuria atmetas pareiškėjos AB Šiaulių banko skundas dėl antstolio Irmanto Gaidelio 2020 m. balandžio 20 d. patvarkymo Nr. S-20-8-14204, panaikinti.

Priimti naują sprendimą – panaikinti antstolio Irmanto Gaidelio 2020 m. balandžio 20 d. patvarkymą Nr. S-20-8-14204.

Priteisti iš suinteresuoto asmens antstolio Irmanto Gaidelio (a. k. duomenys neskelbtini) valstybės naudai 6,22 Eur (šešis Eur 22 ct) kasaciniame teisme patirtų procesinių dokumentų siuntimo išlaidų atlyginimo. Valstybei priteista suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Virgilijus Grabinskas

Antanas Simniškis

Donatas Šernas